

Keményfi Róbert

A gömöri etnikai térmozaik

A történeti Gömör és Kis-Hont vármegye etnikai
tér szerkezetének változása – különös tekintettel
a szlovák–magyar etnikai határ futására

Fórum Kisebbségkutató Intézet
Lilium Aurum Könyvkiadó
Komárom–Dunaszerdahely
2002

Tartalom

I. Bevezetés	7
Kérdésfeltevés, alkalmazott módszerek	7
Az alkalmazott etnikai felmérési módszerről	10
Térképszerkesztési módszerek, alaptérképek	16
A vizsgált terület pontos körülhatárolása, a felhasznált adatbázis	18
A határ mint térprobléma. Az etnikai, a nemzetiségi, a nyelv- és kulturális határ jelentése.....	23
II. A megye etnikai arculatának alakulása és az etnikai határ változása a XVIII. században	27
III. A megye etnikai arculatának alakulása és az etnikai határ változása a XIX. század elejétől az első világháború végéig (1800–1914)	55
IV. A megye etnikai arculatának alakulása és az etnikai határ változása Trianontól a párizsi béketárgyalásokig (1920–1947)	61
Az 1919–1921-es népszámlálások (Az 1918–1921 közötti időszak)	62
Az 1930-as népszámlálás (Az 1922–1930 közötti időszak)	86
Az 1938–1941-es népszámlálások (Az 1938–1947 közötti időszak)	94
V. A megye etnikai arculatának alakulása és az etnikai határ változása a párizsi béketárgyalásoktól 1991-ig (1947–1991).....	109
VI. A megye etnikai arculatának alakulása és az etnikai határ változása a XVIII. századtól 1991-ig.....	115
1. A XVIII. század	115
2. A XIX. század elejétől az első világháború végéig (1800–1918)	115
3. A XX. század	116
a) 1918–1938	116
b) 1938–1945	118
c) 1945–1991.....	119
VII. Települési vizsgálatok	121
Földrajzi fekvés – etnikai kapcsolatok	121
Népesedéstörténet	125
A honfoglalástól 1880-ig	125
1880-tól 1920-ig	136
1920-tól 1948-ig	140
1948-tól 1991-ig	146

Napjaink valós (tapasztalt) nemzetiségi viszonyai.....	152
Vallás és etnikum	158
Napjaink községi etnikai térszerkezeteinek kialakulása	160
VIII. Jolsva.....	167
Problémafelvetés	167
Elemzés	168
IX. A települések etnikai arculatának alakulásáról	175
X. A jelen etnikai határviszonyai Gömör és Kis-Hont megyében	177
A hivatalos statisztika alapján (1991) megyei szinten	177
A települési tapasztalatokból felvett tényleges helyzetképről a történeti Gömör és Kis-Hont megyében	178
A statisztikai etnikai kevertség fogalmáról és az etnikai határról a megye példáján	180
Irodalom	189
Térképek, atlaszok.....	203
Helységnévtárak	203
Statisztikák.....	204
Rövidítések	205
Magyar–szlovák helységnévszótár.....	206
Térképek, táblázatok és ábrák jegyzéke	212
Zhrnutie	215
Zusammenfassung.....	226